

Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-165/09 έως C-167/09

Stichting Natuur en Milieu κ.λπ.

κατά

College van Gedeputeerde Staten van Groningen

και

College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland

(αιτήσεις του Raad van State
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως)

«Περιβάλλον — Οδηγία 2008/1/ΕΚ — Άδεια για την κατασκευή και εκμετάλλευση σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας — Οδηγία 2001/81/ΕΚ — Εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους — Εξουσία των κρατών μελών κατά τη μεταβατική περίοδο — Άμεσο αποτέλεσμα»

Προτάσεις της γενικής εισαγγελέα J. Kokott της 16ης Δεκεμβρίου 2010 . . . I - 4604

Απόφαση του Δικαστηρίου (πρώτο τμήμα) της 26ης Μαΐου 2011 I - 4641

Περίληψη της αποφάσεως

1. Προδικαστικά ερωτήματα — Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου — Όρια — Αρμοδιότητα του εθνικού δικαστή
(Άρθρο 267 ΣΛΕΕ)

2. *Περιβάλλον — Ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρυπάνσεως — Οδηγία 2008/1 — Προϋποθέσεις χορηγήσεως άδειας για την κατασκευή και εκμετάλλευση βιομηχανικής εγκαταστάσεως — Υποχρέωση των κρατών μελών να περιλάβουν στους όρους για τη χορήγηση της άδειας αυτής τα εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών SO₂ και NO_x που καθόρισε η οδηγία 2001/81 — Δεν υφίσταται*
(Οδηγία 96/61 του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2008/1 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 9 §§ 1, 3 και 4)
3. *Περιβάλλον — Ατμοσφαιρική ρύπανση — Οδηγία 2001/81 — Εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους — Υποχρεώσεις αποχής των κρατών μελών κατά τη μεταβατική περίοδο*
(Άρθρο 4 § 3 ΣΕΕ· άρθρο 288 § 3 ΣΛΕΕ· οδηγία 2001/81 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 4)
4. *Περιβάλλον — Ατμοσφαιρική ρύπανση — Οδηγία 2001/81 — Εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους — Υποχρεώσεις αποχής των κρατών μελών κατά τη μεταβατική περίοδο*
(Άρθρο 4 § 3 ΣΕΕ· άρθρο 288 § 3 ΣΛΕΕ· οδηγία 2001/81 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 4)
5. *Περιβάλλον — Ατμοσφαιρική ρύπανση — Οδηγία 2001/81 — Εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους — Υποχρεώσεις ενέργειας των κρατών μελών κατά τη μεταβατική περίοδο*
(Άρθρο 288 § 3 ΣΛΕΕ· οδηγία 2001/81 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρα 4, 6, 7 §§ 1 και 2, και 8 §§ 1 και 2)
6. *Περιβάλλον — Ατμοσφαιρική ρύπανση — Οδηγία 2001/81 — Εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους — Υποχρεώσεις των κρατών μελών κατά τη μεταβατική περίοδο*
(Άρθρο 288 § 3 ΣΛΕΕ· οδηγία 2001/81 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 4)
7. *Περιβάλλον — Ατμοσφαιρική ρύπανση — Οδηγία 2001/81 — Άμεσο αποτέλεσμα κατά τη μεταβατική περίοδο*
(Οδηγία 2001/81 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρα 4 και 6)

1. Στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, η οποία στηρίζεται σε σαφή διαχωρισμό των λειτουργιών μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, ο εθνικός δικαστής είναι ο μόνος αρμόδιος να διαπιστώσει και εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης καθώς και να ερμηνεύσει και εφαρμόσει το εθνικό δίκαιο. Ομοίως, μόνο στον εθνικό δικαστή, ο οποίος έχει επιληφθεί της διαφοράς και πρέπει να αναλάβει την ευθύνη της δικαστικής αποφάσεως που πρόκειται να εκδοθεί, απόκειται να εκτιμήσει, με γνώμονα τις ιδιαιτερότητες της υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα όσο και τη λυσιτέλεια των ερωτημάτων που θέτει στο Δικαστήριο. Κατά συνέπεια, εφόσον τα τεθέντα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο, κατ' αρχήν, οφείλει να αποφανθεί.

(βλ. σκέψη 76, διατακτ. 1)
2. Το άρθρο 9, παράγραφοι 1, 3 και 4, της οδηγίας 96/61, σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρυπάνσεως, όπως είχε αρχικά καθώς και όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2008/1, έχει την έννοια ότι, κατά τη χορήγηση περιβαλλοντικής άδειας για την κατασκευή και εκμετάλλευση βιομηχανικής εγκαταστάσεως, τα κράτη μέλη δεν οφείλουν να περιλάβουν, στους όρους για τη χορήγηση της άδειας αυτής, τα εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών SO₂ και NO_x που καθόρισε η οδηγία 2001/81, σχετικά με εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους, ενώ οφείλουν να τηρήσουν την απορρέουσα από αυτή την οδηγία υποχρέωση να υιοθετήσουν ή εξετάσουν, στο πλαίσιο εθνικών προγραμμάτων, πολιτικές και μέτρα, κατάλληλα και συνεπή, ικανά να μειώσουν, στο σύνολό τους, τις εκπομπές, μεταξύ άλλων, των ρύπων αυτών σε ποσότητες που το αργότερο στο τέλος του 2010 δεν υπερβαίνουν τα ανώτατα όρια που εμφανίζονται στο παράρτημα Ι της εν λόγω οδηγίας.

(βλ. σκέψεις 78-79, 91, διατακτ. 2)
3. Κατά την προβλεπόμενη από το άρθρο 4 της οδηγίας 2001/81, σχετικά με εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους, μεταβατική περίοδο από τις 27 Νοεμβρίου 2002 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2010, τα άρθρα 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ και 288, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ καθώς και η οδηγία 2001/81 επέβαλλαν στα κράτη μέλη να απόσχουν από τη λήψη μέτρων ικανών να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο την επίτευξη του αποτελέσματος που επιδιώκεται από την οδηγία αυτή.

(βλ. σκέψεις 78-79, 91, διατακτ. 2)
4. Κατά την προβλεπόμενη από το άρθρο 4 της οδηγίας 2001/81, σχετικά με εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους, μεταβατική περίοδο από τις 27 Νοεμβρίου 2002 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2010, η λήψη από τα

κράτη μέλη ειδικού μέτρου σχετικά μόνο με μία πηγή SO₂ και NO_x δεν μπορούσε, από μόνη της, να θέσει σε σοβαρό κίνδυνο την επίτευξη του αποτελέσματος που επιδιώκεται από την οδηγία αυτή. Ο εθνικός δικαστής οφείλει να εξακριβώσει αν αυτό συνέβη για κάθε μια από τις αποφάσεις χορηγήσεως περιβαλλοντικής άδειας για την κατασκευή και εκμετάλλευση βιομηχανικής εγκαταστάσεως.

(βλ. σκέψεις 80-83, 91, διατακτ. 2)

5. Κατά την προβλεπόμενη από το άρθρο 4 της οδηγίας 2001/81, σχετικά με εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους, μεταβατική περίοδο από τις 27 Νοεμβρίου 2002 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2010, το άρθρο 288, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και τα άρθρα 6, 7, παράγραφοι 1 και 2, καθώς και 8, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2001/81 επέβαλλαν στα κράτη μέλη, αφενός, να καταρτίσουν, να ενημερώσουν και να αναθεωρήσουν, αν αυτό ήταν αναγκαίο, προγράμματα σταδιακής μείωσης των εθνικών εκπομπών SO₂ και NO_x τα οποία όφειλαν να θέσουν στη διάθεση του κοινού και των περιών πρόκειται οργανώσεων μέσω σαφών, κατανοητών και προσιτών πληροφοριών, καθώς και να τα κοινοποιήσουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή εντός των προθεσμιών που είχαν ταχθεί, και, αφετέρου, να καταρτίσουν και να ενημερώνουν κάθε έτος εθνικές απογραφές των εν λόγω εκπομπών, καθώς και εθνικές προβλέψεις για το έτος 2010, που όφειλαν να κοινοποιήσουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στην

Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Περιβάλλοντος εντός των προθεσμιών που είχαν ταχθεί.

(βλ. σκέψεις 87, 91, διατακτ. 2)

6. Κατά την προβλεπόμενη από το άρθρο 4 της οδηγίας 2001/81, σχετικά με εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους, μεταβατική περίοδο από τις 27 Νοεμβρίου 2002 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2010, το άρθρο 288, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και η ίδια η οδηγία 2001/81 δεν επέβαλλαν στα κράτη μέλη να αρνηθούν ή να περιορίσουν τη χορήγηση περιβαλλοντικής άδειας για την κατασκευή και εκμετάλλευση βιομηχανικής εγκαταστάσεως ούτε να λάβουν ειδικά αντισταθμιστικά μέτρα για κάθε άδεια αυτού του είδους, και τούτο ακόμη και σε περίπτωση υπερβάσεως ή κινδύνου υπερβάσεως των εθνικών ανωτάτων ορίων εκπομπών SO₂ και NO_x.

(βλ. σκέψεις 90-91, διατακτ. 2)

7. Το άρθρο 4 της οδηγίας 2001/81, σχετικά με εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους, δεν είναι απαλλαγμένο αιρέσεων και αρκούντως ακριβές ώστε να είναι δυνατή η επίκλησή του από ιδιώτες ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2010.

Αντιθέτως, το άρθρο 6 της οδηγίας 2001/81 παρέχει στους άμεσα ενδιαφερόμενους ιδιώτες δικαιώματα τα οποία αυτοί μπορούσαν να επικαλεστούν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων για να αξιώσουν από τα κράτη μέλη, κατά τη μεταβατική περίοδο από τις 27 Νοεμβρίου 2002 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2010, τόσο να υιοθετήσουν ή να εξετάσουν, στο πλαίσιο εθνικών προγραμμάτων, πολιτικές και μέτρα, κατάλληλα και συνεπή, ικανά να μειώσουν, στο σύνολό τους, τις εκπομπές των περιών πρόκειται

ρύπων έτσι ώστε τα κράτη αυτά να τηρήσουν, το αργότερο στο τέλος του 2010, τα εθνικά ανώτατα όρια που προβλέπονται στο παράρτημα Ι της εν λόγω οδηγίας, όσο και να θέσουν τα καταρτισθέντα προς τούτο προγράμματα στη διάθεση του κοινού και των περιών πρόκειται οργανώσεων μέσω σαφών, κατανοητών και προσιτών πληροφοριών.

(βλ. σκέψεις 98-104, διατακτ. 3)